

THE PALIVERSE PROJECT

Το σύμπαν της σοφίας του Βούδα

Υποσχόλια (Tīkā)

Ο Κανόνας των Ομιλιών - Υποσχόλια (Sutta Piṭaka - Tīkā)

4. Η συλλογή των αριθμημένων ομιλιών - Υποσχόλια
(4. Aṅguttara Nikāya - Tīkā)

04. Υποσχόλια για το βιβλίο των τεσσάρων (04. Catukkanipāta-
tīkā)

2. Η δεύτερη πεντηκοντάδα (2. Dutiyapañcakaṃ)

PaliVerse

4. Η συλλογή των αριθμημένων ομιλιών - Υποσχόλια

04. Υποσχόλια για το βιβλίο των τεσσάρων

2. Dutiyapaṇṇāsakaṃ

1. Puññābhisandavaggo

1. Paṭhamapuññābhisandasuttavaṇṇanā

51. Dutiyassa paṭhame puññābhisandāti vā puññanadiyo. Avicchedena niccaṃ pavattiyamānāni hi puññāni abhisandanaṭṭhena “puññābhisandā”ti vuttā. Aparimitanti āḷhakagaṇanāya aparimitaṃ, yojanavasena panassa parimāṇaṃ atthi. Tathā hi heṭṭhā mahāpathaviyā upari ākāseṇa parato cakkavāḷapabbatena majjhe tattha tattha ṭhitehi dīpapabbatapariyanteḥi paricchinnattā yojanato sakkā pamāṇaṃ kātuṃ. Bheravārammaṇehiṭi saviññāṇakāviññāṇakehi bheravārammaṇehi. Tathā hi taṃ mahāsaṃramacchakumbhīlayakkharakkhasamahānāgadānavādīnaṃ saviññāṇakānaṃ vaḷavāmukhapātālādīnaṃ aviññāṇakānañca bheravārammaṇānaṃ vasena “bahubherava”nti vuccati. Sesamettha uttānameva.

Paṭhamapuññābhisandasuttavaṇṇanā niṭṭhitā.

2. Dutiyapuññābhisandasuttavaṇṇanā

52. Dutie sotāpannassa saddhā adhippetāti sotāpannassa maggenāgatā saddhā adhippetā.

Dutiyapuññābhisandasuttavaṇṇanā niṭṭhitā.

3-4. Paṭhamasaṃvāsasuttādivaṇṇanā

53-54. Tatiye yathākammaṃ tā tā gatiyo aranti upagacchantīti ariyā, sattā. Ime pana kucchitā ariyāti kadariyā. Thaddhamaccharino, thaddhena maccharena samannāgatāti attho. Thaddhamacchariyasadisāñhi kucchitaṃ sabbadā nihīnaṃ natthi sabbaguṇānaṃ ādibhūtaṃ bhogasampattiādisabbasampattīnaṃ mūlabhūtaṃ dānassa nisedhanato. Tenāha “kadariyāti thaddhamaccharino”ti. Ekacco hi attano vasanaṭṭhāne bhikkhū hatthaṃ pasāretvāpi na vandati. Aññattha gato vihāraṃ pavisitvā sakkaccaṃ vanditvā madhurappaṭisanthāraṃ karoti “kiṃ, bhante, amhākaṃ vasanaṭṭhānaṃ nāgacchatha, sampanno padeso, paṭibālāhaṃ ayyānaṃ yāgubhattādīhi upaṭṭhānaṃ kātu”nti. Bhikkhu “saddho ayaṃ upāsako”ti yāgubhattādīhi saṅgaṇhāti.

Atheko thero tassa gāmaṃ gantvā piṇḍāya carati. So taṃ disvā aññena vā gacchati, gharaṃ vā pavisati. Sacepi sammukhībhāvaṃ āgacchati, hatthena vanditvā “ayyassa bhikkhaṃ detha, ahaṃ ekena kammena gacchāmī”ti pakkamati. Thero sakalagāmaṃ caritvā tucchapattova nikkhamati. Idaṃ tāva mudumacchariyaṃ nāma. Yena adāyakopi dāyako viya paññāyati. Idha pana thaddhamacchariyaṃ adhippetam. Yena samannāgato bhikkhūsu piṇḍāya pavitṭhesu “therā ṭhitā”ti vutte “kiṃ mayhaṃ pādā rujjantī”tiādīni vatvā silāthambho viya khāṇuko viya ca thaddho hutvā tiṭṭhati,

sāmīcimpi na karoti, kuto dānaṃ. Ayamidha adhippeto. Tena vuttaṃ
“thaddhammaccharinoti thaddhena maccharena samannāgatāti attho”ti. Maccharaṃ
maccheraṃ macchariyanti atthato ekaṃ.

Paribhāsakāti bhikkhū gharadvāre ṭhite disvā “kiṃ tumhe kasitvā āgatā vapitvā
lāyitvā, mayaṃ attanopi na labhāma, kuto tumhākaṃ, sīghaṃ nikkhamathā”tiādīhi
santajjakā. Yācakānaṃ vacanassa atthaṃ jānantīti ettha kiñcāpi bhikkhū gharadvāre
ṭhitā tuṇhī honti, atthato pana “bhikkhaṃ dethā”ti vadanti nāma ariyāya yācanāya.
Vuttañhettaṃ “uddissa ariyā tiṭṭhanti, esā ariyāna yācanā”ti. Tatra ye “mayaṃ
pacāma, ime na pacanti, pacamāne patvā alabhantā kuhiṃ labhissatī”ti
deyyadhammaṃ saṃvibhajanti, te vadaññū yācakānaṃ vacanassa atthaṃ jānanti
nāma ñatvā kattabbakaraṇato. Catutthaṃ uttānameva.

Paṭhamasaṃvāsasuttādivaṇṇanā niṭṭhitā.

5-6. Samajīvīsuttādivaṇṇanā

55-56. Pañcame anuggaṇhanatthanti nakulamātā nakulapitāti imesaṃ dvinnaṃ
saṅgahatthāya. Nakulassa dārakassa pitā nakulapitā. Nakulamātāti etthāpi eseva
nayo. Sesamettha uttānameva. Chaṭṭhe natthi vattabbaṃ.

Samajīvīsuttādivaṇṇanā niṭṭhitā.

7-10. Suppavāsāsuttādivaṇṇanā

57-60. Sattame āyubhāgaṭṭhābhini hotīti āyukoṭṭhāsassa ṭṭhābhini hoti.
Tividhalokanti sattasaṅkhārābhājanasaṅkhātāṃ tividhaṃ lokaṃ. Viditaṃ katvāti
vibhūtaṃ katvā. Lokavidūnanti karaṇatthe sāmivacananti āha “buddhehi pasatthā”ti.
Aṭṭhamanavamadasamāni uttānatthāneva.

Suppavāsāsuttādivaṇṇanā niṭṭhitā.

Puññābhisaṇḍavaggavaṇṇanā niṭṭhitā.

2. Pattakammavaggo

1-4. Pattakammasuttādivaṇṇanā

61-64. Dutiyaṃsa paṭhame ye anitṭhā na honti, te itṭhāti adhippetāti āha
“anitṭhapaṭikkhepena itṭhā”ti. Itṭhāti ca pariyaṭṭhā vā hotu mā vā,
itṭhārammaṇabhūtāti attho. Gavesitampi hi itṭhanti vuccati, taṃ idha nādhippetaṃ.
Maneti manasmim. Kantāti vā kamaṇīyā, kāmetabbāti attho. Manaṃ appāyantīti
itṭhabhāvena manaṃ vaḍḍhenti. Kammasādhano idha bhoga-saddoti āha “bhogāti
bhuñjitabbā”tiādī. Dhammūpaghātaṃ katvā kusaladhammaṃ vinodetvā.
Upanijjhāyīyantīti upajjhāyāti āha “sukhadukkhesu upanijjhāyitabbattā”ti,
sukhadukkhesu uppannesu anussaritabbattāti attho. Sandiṭṭhasambhattehi ettha
tattha tattha saṅgamma diṭṭhamattā nātidaḷhamittā sandiṭṭhā, suṭṭhu bhattā
sinehavanto daḷhamittā sambhattā.

Visamalobhanti balavalobhaṃ. Sukhitanti sañjātasukhaṃ. Piṇitanti dhātaṃ suhitaṃ.
Tathābhūto pana yasmā balasampanno hoti, tasmā “balasampannaṃ karotī”ti
vuttaṃ.

Sobhane kāyikavācasikakamme ratoti sūrato ukārassa dīghaṃ katvā, tassa bhāvo soraccaṃ, kāyikavācasiko avītikkamo. So pana atthato susīlabhāvoti āha “khantisoracce nivīṭṭhāti adhivāsanakkhantiyañca susīlatāya ca nivīṭṭhā”ti. Ekamattānanti ekaṃ cittanti attho. Rāgādīnañhi pubbabhāgiyaṃ damanādi paccekaṃ icchitabbaṃ, na maggakkhaṇe viya ekajjhaṃ paṭisañkhānamukhena pajahanato. Ekamattānanti vā vivekavasena ekaṃ ekākinaṃ attānaṃ. Tenevāha “ekaṃ attanova attabhāva”ntiādi. Uparūparibhūmīsūti chakāmasaggasañkhātāsu uparūparikāmbhūmīsu. Kammaṣṣa phalaṃ aggaṃ nāma. Taṃ panettha uccagāmīti āha “uddhamaggamassā”ti. Suvagge niyuttā, suvaggappayojanāti vā sovaggikā. Dasannaṃ visesānanti dibbaāyuvāṇṇayasasukhaādhīpateyyānañceva iṭṭharūpādīnañca phalavisesānaṃ. Vaṇṇaggahaṇena cettha sako attabhāvavaṇṇo gahito, rūpaggahaṇena bahiddhā rūpārammaṇaṃ. Dutiyatatiyacatutthāni uttānatthāneva.

Pattakammasuttādivaṇṇanā niṭṭhitā.

5. Rūpasuttavaṇṇanā

65. Pañcame paminoti ulāratādivisesaṃ etenāti pamāṇaṃ, rupakāyo pamāṇaṃ etassāti rūpappamāṇo. Tato eva rūpe pasannoti rūpappasanno. Ghosoti cettha thutighoso. Lūkhanti paccayaḷūkhatā. Dhammāti sīlādayo guṇadhammā adhippetā. Imesaṃ pana catunnaṃ puggalānaṃ nānākaraṇaṃ pāḷiyaṃyeva āgataṃ. Vuttañhetam -

“Katamo ca puggalo rūpappamāṇo rūpappasanno? Idhekacco puggalo ārohaṃ vā passivā pariṇāhaṃ vā passivā saṇṭhānaṃ vā passivā pāripūriṃ vā passivā tattha pamāṇaṃ gahetvā pasādaṃ janeti. Ayaṃ vuccati puggalo rūpappamāṇo rūpappasanno.

“Katamo ca puggalo ghosappamāṇo ghosappasanno? Idhekacco puggalo paravaṇṇanāya parathomaṇāya parapasamaṇāya paravaṇṇahārikāya tattha pamāṇaṃ gahetvā pasādaṃ janeti. Ayaṃ vuccati puggalo ghosappamāṇo ghosappasanno.

“Katamo ca puggalo lūkhappamāṇo lūkhappasanno? Idhekacco puggalo cīvaralūkhaṃ vā passivā pattalūkhaṃ vā passivā senāsanaḷūkhaṃ vā passivā vividhaṃ vā dukkarakārikaṃ passivā tattha pamāṇaṃ gahetvā pasādaṃ janeti. Ayaṃ vuccati puggalo lūkhappamāṇo lūkhappasanno.

“Katamo ca puggalo dhammappamāṇo dhammappasanno? Idhekacco puggalo sīlaṃ vā passivā samādhim vā passivā paññaṃ vā passivā tattha pamāṇaṃ gahetvā pasādaṃ janeti. Ayaṃ vuccati puggalo dhammappamāṇo dhammappasanno”ti.

Tattha ārohanti uccataṃ. Sā ca kho tasmiṃ tasmiṃ kāle pamāṇayuttā datṭhabbā. Pariṇāhanti nātikisathūlatāvasena piṇataṃ. Saṇṭhānanti tesaṃ tesaṃ aṅgapaccaṅgānaṃ susaṇṭhitataṃ dīgharassavaṭṭādiyuttaṭṭhānesu tathābhāvaṃ. Pāripūrinti sabbesaṃ sarīrāvayavānaṃ paripuṇṇataṃ avikalataṃ. Tattha pamāṇaṃ gahetvāti tasmiṃ rūpe rūpasampattiyaṃ pamāṇabhāvaṃ upādāya. Pasādaṃ janetīti adhimokkhaṃ janeti uppādeti.

Paravaṇṇanāyāti “asuko ediso ca ediso cā”ti parassa guṇavacanena.
 Parathomanāyāti parammukhā parassa silāghuppādakena abhitthavanena parena
 thutivasena, gāthādiupanibandhanena vuttāya thomanāyāti vuttaṃ hoti.
 Parapasamaṇsanāyāti parammukhā parassa guṇasamkittanena. Paravaṇṇahārikāyāti
 paramparavaṇṇahārikāya paramparāya parassa kittanasaddassa upasamhārena.
 Tatthāti tasmim̐ thutighose.

Cīvaralūkhanti thūlajinṇabahutunnakatādicīvarassa lūkhabhāvaṃ. Pattalūkhanti
 anakaganthikāhaṭṭatādipattassa lūkhabhāvaṃ. Vividhaṃ vā dukkarakārikanti
 dhutaṅgādivasena pavattanānāvidhaṃ dukkaracariyaṃ. Sīlaṃ vā passitvāti
 sīlapāripūrivasena visuddhaṃ kāyavacīsucaritaṃ ñāṇacakkhunā passitvā,
 jhānādiadhigamasuddhisamādhim̐ vā vipassanābhiññāsaṅkhātāṃ paññaṃ vā
 passitvāti attho.

Evametasmim̐ catupparamāṇe lokasannivāse buddhesu appasannā mandā, pasannā
 bahukā. Rūpappamāṇassa hi buddharūpato uttari pasādāvahaṃ rūpaṃ nāma natthi.
 Ghosappamāṇassa buddhānaṃ kittighosato uttari pasādāvaho ghoso nāma natthi.
 Lūkhappamāṇassa kāsikāni vatthāni mahārahāni kañcanabhājanāni tiṇṇaṃ utūnaṃ
 anucchavike sabbasampattiyutte pāsādavare pahāya
 paṃsukūlacīvaraselayapattarukkhamūlādisenāsanasevino buddhassa bhagavato
 lūkhato uttari pasādāvahaṃ aññaṃ lūkhaṃ nāma natthi. Dhammappamāṇassa
 sadevake loke asādhāraṇasīlādiguṇassa tathāgatassa sīlādiguṇato uttari pasādāvaho
 añño sīlādiguṇo nāma natthi. Iti bhagavā imaṃ catupparamāṇikaṃ lokasannivāsaṃ
 muṭṭhinā gahetvā viya ṭhitoti.

Pamāṇimsūti pamāṇaṃ aggahesuṃ. Niyakajjhatte tassa guṇaṃ na jānātīti tassa
 abbhantare pavattamānaṃ sīlādiguṇaṃ na jānāti. Sesam̐ suviññeyyameva.

Rūpasuttavaṇṇanā niṭṭhitā.

7. Ahirājasuttavaṇṇanā

67. Sattame daṭṭhavisānevāti avadhāraṇena diṭṭhavisādayo nivatteti.
 Kaṭṭhamukhādayo hi cattāro āsīvisā daṭṭhavisō, diṭṭhavisō, phuṭṭhavisō, vātavisōti
 paccekaṃ catubbidhā hontīti visavegavikāravasena soḷasa vuttā. Tesu
 daṭṭhavisānaṃyeva idha gahaṇaṃ, na itaresanti dasseti. Sesam̐ suviññeyyameva.

Ahirājasuttavaṇṇanā niṭṭhitā.

8. Devadattasuttavaṇṇanā

68. Atṭhame kāle sampatteti gabbhassa paripākagatattā vijāyanakāle sampatte.
 Potakanti assatariyā puttaṃ. “Phalaṃ ve kadaliṃ hantī”tiādigāthāya kukkujakeneva
 pattavaṭṭipavasavassa ucchinnattā phaluppatti kadaliyā parābhavāya hotīti āha
 “phalaṃ ve kadaliṃ hantī”ti. Kukkujaṃ nāma kadaliyā pupphanālaṃ. Tathā
 phalapākapariyosānattā osadhīnaṃ “phalaṃ veḷuṃ naḷa”nti vuttaṃ. Ayaṃ panettha
 piṇḍattho - yathā attano phalaṃ kadaliṃveḷunaḷe vināseti, gabbho ca assatariṃ, evaṃ
 attano kammabhūto sakkāro asappurisaṃ vināsetīti.

Devadattasuttavaṇṇanā niṭṭhitā.

9. Padhānasuttavaṇṇanā

69. Navame padahati etehīti padhānāni. Uttamavīriyāni seṭṭhavīriyāni visiṭṭhassa atthassa sādhanato. Kilesānaṃ saṃvaratthāyāti yathā abhijjhādayo na uppajjanti, evaṃ satiyā upaṭṭhānena kilesānaṃ saṃvaraṇatthāya. Pajahanatthāyāti kāmavitakkādīnaṃ vinodanatthāya. Padhānanti tasseva pajahanassa sādhanavasena pavattavīriyaṃ. Kusalānaṃ dhammānaṃ brūhanatthāyāti bojjhaṅgasaṅkhātānaṃ kusalahammānaṃ vaḍḍhanatthāya. Padhānanti tasseva vaḍḍhanassa sādhanavasena pavattavīriyaṃ.

Padhānasuttavaṇṇanā niṭṭhitā.

10. Adhammikasuttavaṇṇanā

70. Dasame visamanti bhāvanapuṃsakametaṃ. Tenāha “visamā hutvā”ti. Asamayenāti akāle. Bhummatthe hetamaṃ karaṇavacanaṃ. Pakatṭhaṃ padhānaṃ añjasaṃ etesanti pañjasā, añjasaṃ pagatā paṭipannāti vā pañjasā, pakatimaggagāmino. Na pañjasā apañjasā, amaggappaṭipannā. Te pana yasmā maggato apagatā nāma honti, tasmā vuttaṃ “maggato apagatā”tiādi.

Gāthāsu pana evamettha sambandho veditabbo. Gunnaṃ ce taramānānanti gāvīsu mahoghaṃ tarantīsu. Jimhaṃ gacchati puṅgavoti yadi yūthapati usabho kuṭilaṃ gacchati. Sabbā tā jimhaṃ gacchantīti sabbā tā gāvīyo kuṭilameva gacchanti. Kasmā? Nette jimhaṃ gate sati tassa kuṭilagatatā. So hi tāsamaṃ paccayiko upaddavaharo ca. Evamevanti yathā cetamaṃ, evameva yo manussesu padhānasammato, yadi so adhammacārī siyā, ye tassa anujīvino, sabbepi adhammikā honti. Sāmisampadā hi pakatisampadaṃ sampādeti. Yasmā etadevaṃ, tasmā sabbaṃ raṭṭhaṃ dukkhaṃ seti, rājā ce hoti adhammiko.

Adhammikasuttavaṇṇanā niṭṭhitā.

Pattakammavaggavaṇṇanā niṭṭhitā.

3. Apaṇṇakavaggo

1-2. Padhānasuttādivaṇṇanā

71-72. Tatiyavaggassa paṭhame yavati tena phalaṃ missitaṃ viya hotīti yoni, ekantikaṃ kāraṇaṃ. Assāti yathāvuttassa bhikkhuno. Paripuṇṇanti avikalaṃ anavasesaṃ. Āsave khepetīti āsavakkhaya, aggamaggo. Idha pana arahattaphalaṃ adhippetanti āha “arahattatthāyā”ti. Dutiyaṃ uttānameva.

Padhānasuttādivaṇṇanā niṭṭhitā.

3-5. Sappurisasuttādivaṇṇanā

73-75. Tatiye pañhatthāya abhinītoti pañhakaraṇatthāya abhimukhaṃ nīto. Alambitaṃ katvāti alambaṃ katvā, ayameva vā pāṭho, vipalambaṃ akatvāti attho. Avajānātīti avaññaṃ karoti, nindatīti attho. Catutthapañcame natthi vattabbaṃ.

Sappurisasuttādivaṇṇanā niṭṭhitā.

6. Kusinārasuttavaṇṇanā

76. Chaṭṭhe nagaraṃ pavisitukāmā uyyānato upecca vattanti gacchanti etenāti upavattanaṃ. Yatheva hi kalambanaditīrato rājamātuvihāradvārena thūpārāmaṃ gantabbaṃ hoti, evaṃ hiraññavatikāya pārimatīrato sālavanaṃ uyyānaṃ, yathā anurādhapurassa thūpārāmo dakkhiṇapacchimadisāya, evaṃ taṃ uyyānaṃ kusiṇārāya dakkhiṇapacchimadisāya hoti. Yathā thūpārāmato dakkhiṇadvārena nagaraṃ pavisanamaggo pācīnamukho gantvā uttarena nivattati, evaṃ uyyānato sālapanṭi pācīnamukhā gantvā uttarena nivattā, tasmā taṃ “upavattana”nti vuccati. Antareti dvinnāṃ sālārakkhānaṃ vemajjhe. Tattha hi paññāpiyamānassa mañcassa ekā sālapanṭi sīsabhāge hoti, ekā pādabhāge. Tatrapi eko taruṇasālo sīsabhāgassa āsanno hoti, eko pādabhāgassa. Apica yamakasālā nāma mūlakhandhaviṭapapattehi aññaṃaññaṃ saṃsibbitvā ṭhitasālātipi vadanti.

Dveḷhakanti dvidhāgāho, anekamaṃsaggāhoti attho. Vimaṭṭi saṃsayāpattīti āha “vinicchitūṃ asamatthatā”ti. Taṃ vo vadāmīti taṃ saṃsayavantaṃ bhikkhūṃ sandhāya vo tumhe vadāmīti. Nikkaṇkhabhāvapaccakkhakaraṇanti buddhādīsu tesāṃ bhikkhūnaṃ nikkaṇkhabhāvassa paccakkhakāriyā yāthāvato tamatthaṃ paṭivijjhivā ṭhitaṃ sabbaññaṃaññaṃameva. Etthāti etasmīṃ atthe.

Kusiṇārasuttavaṇṇanā niṭṭhitā.

7. Acinteyyasuttavaṇṇanā

77. Sattame lokacintāti lokasannivesappaṭisaṃyuttā vīmaṃsā. Tenāha “kena nu kho candimasūriyā”tiādi. Nāḷikerādayoti ādi-saddena avuttānaṃ osadhiṇavanappatiādīnaṃ saṅgaho. Evarūpā lokacintāti edisā vuttasadisā aññāpi sā lokacintā.

Acinteyyasuttavaṇṇanā niṭṭhitā.

8. Dakkhiṇasuttavaṇṇanā

78. Aṭṭhame dānasaṅkhātāya dakkhiṇāyāti deyyadhammasaṅkhātāya dakkhiṇāya. Visuddhi nāma mahājutikatā. Sā pana mahapphalatāya veditabbāti āha “mahapphalabhāvenā”ti. Visujjhatīti na kilissati, amalinā mahājutikā mahāvippahārā hotīti attho. Sucidhammoti rāgādiasucividhamanena sucisabhāvo. Lāmakadhammoti hīnasabhāvo pāpakiriyāya. Akusaladhammā hi ekantanihīnā. Jūjako sīlavā kalyāṇadhammo na hoti, tassa mahābodhisattassa attano puttadānaṃ dānapāramiyā matthakaṃ gaṇhantaṃ mahāpathavikampanasamatthaṃ jātaṃ. Svāyaṃ dāyakaguṇoti āha “vessantaramahārājā kathetabbo”tiādi. Uddharatīti bahulaṃ pāpakammavasena laddhabbavinipātato uddharati, tasmā natthi mayhaṃ kiñci cittassa aññatthattanti adhippāyo.

Petadakkhiṇanti pete uddissa dātabbadakkhiṇaṃ. Pāpitakāleyevāti “idaṃ dānaṃ asukassa petassa hotū”ti taṃuddisanavasena pattiyaṃ pāpitakāleyeva. Assāti petassa. Pāpuṇīti phalasampattilabhāpanavasena pāpuṇi. Ayañhi pete uddissa dāne dhammatā. Tadā kosalarañño pariccāgavasena ativiya dānājjhāsayataṃ buddhappamukhassa ca saṅghassa ukkaṃsagataguṇavisiṭṭhataṃ sandhāyāha “asadisadānaṃ kathetabba”nti.

Dakkhiṇasuttavaṇṇanā niṭṭhitā.

9-10. Vaṇijjasuttādivaṇṇanā

79-80. Navame taṃsadisāti yādisā vaṇijjā payuttā ayathādhippāyā aññā vā sampajjati, tādīsāvāti attho. Chedaṃ gacchatīti vināsaṃ pāpuṇāti. Adhippāyato parā visiṭṭhāti parādhippāyo. Tenevāha “ajjhāsayato adhikataraphalā hotī”ti. Cīvarādinā paccayena vadeyyāsīti cīvarādipaccayaheṭu maṃ vadeyyāsi pattheyyāsi. Atha vā yadā cīvarādinā paccayena attho hoti, tadā maṃ yāceyyāsīti attho. Sesam suviññeyyameva. Dasamaṃ uttānameva.

Vaṇijjasuttādivaṇṇanā niṭṭhitā.

Apaṇṇakavaggavaṇṇanā niṭṭhitā.

4. Macalavaggo

1-6. Pāṇātipātasuttādivaṇṇanā

81-86. Catutthassa paṭhamādīni uttānatthāneva. Pañcame “nīce kule paccājāto”tiādikena appakāsabhāvena tamatīti tamo, tena tamena yuttoti tamo puggalo vuccati. Tathā hi taṃyogato puggalassa tabbohāro yathā “maccherayogato maccharo”ti, tasmā tamoti appakāsabhāvena tamo tamabhūto andhakāraṃ viya jāto, andhakāratam vā pattoti attho. Vuttalakkaṇaṃ tamameva paramparato ayaṇaṃ gati niṭṭhā etassāti tamaparāyaṇo. Ubhayenapi tamaggahaṇena khandhatamo kathito, na andhakāratamo. Khandhatamoti ca sampattirahitā khandhapavattiyeva daṭṭhabbā. “Ucce kule paccājāto”tiādikena pakāsabhāvena jotetīti joti, tena jotināyuttotiādi sabbam vuttanayena veditabbam. Itare dveti jotitamaparāyaṇo, jotijotiparāyaṇoti itare dve puggale.

Veṇuvettādivilīvehi peḷabhājanādikārakā vilīvakārakā. Migamacchādīnaṃ nisādanato nesādā, māgavikamacchabandhādayo. Rathesu cammena nahaṇakaraṇato rathakārā, cammakārā. Puiti karīsassa nāmaṃ, taṃ kusenti apanentīti pukkusā, pupphachaḍḍakā. Dubbaṇṇoti virūpo. Okoṭimakoti ārohābhāvena heṭṭhimako, rassakāyoti attho. Tenāha “lakuṇḍako”ti. Laku viya ghaṭikā viya ḍeti pavattatīti lakuṇḍako, rasso. Kaṇati nimīlatīti kāṇo. Taṃ panassa nimīlanaṃ ekena akkhiṇā dvīhipi vāti āha “ekacchikāṇo vā ubhayacchikāṇo vā”ti. Kuṇanaṃ kuṇo, hatthavekallaṃ, so etassa atthīti kuṇī. Khañjo vuccati pādavikalo. Heṭṭhimakāyasaṅkhāto sarīrassa pakkho padeso hatto assāti pakkhahato. Tenāha “pīṭhasappī”ti. Padīpe padīpane etabbam netabbanti padīpeyyam, telakapālādiupakaraṇaṃ. Vuttanti aṭṭhakathāyaṃ vuttaṃ.

Āgamanavipattīti āgamaṇaṭṭhānavasena vipatti “āgamo etthā”ti katvā. Pubbuppannapaccayavipattīti paṭhamuppannapaccayavasena viparāvatti. Caṇḍālādisabhāvā hissa mātāpitāro paṭhamuppannapaccayo. Pavattapaccayavipattīti pavatte sukhapaccayavipatti. Tādise nihīnakule uppannopi koci vibhavasampanno siyā, ayaṃ pana duggato durūpo. Ājīvupāyavipattīti ājīvanupāyavasena vipatti. Sukhena hi jīvikam pavattetuṃ upāyabhūtā hatthisippādayo imassa natthi, pupphachaḍḍanasilākoṭṭanādikammaṃ pana katvā jīvikam pavatteti. Tenāha “kasiravuttike”ti. Attabhāvavipattīti upadhivipatti. Dukkakāraṇasamāyogoti kāyikacetasikadukkhupattiyā paccayasamodhānaṃ. Sukhakāraṇavipattīti sukhapaccayaparihāni. Upabhogavipattīti upabhogasukhassa vināso anupaladdhi. Joti ceva jotiparāyaṇabhāvo ca sukkapakkho. Chaṭṭhaṃ uttānameva.

7. Puttasuttavaṇṇanā

87. Sattame ma-kāro padasandhikaro “aññaṃañña”ntiādīsu viya. Niccalasamaṇoti thirasamaṇo. Abhisiñcitabboti abhisekoti kammāsādhano abhisekasaddo. Tenāha “abhisekaṃ kātuṃ yutto”ti.

Bākulatthero viyāti thero hi mahāyasassī, tassa puttadhītaro nattupanattakā sukhumasātakehi cīvarāni kāretvā rajāpetvā samugge pakkhipitvā paṇṇanti. Therassa nahānakāle nahānakotṭhake ṭhapenti. Thero tāni nivāseti ceva pārupati ca. Tenevetam vuttam.

Khadiravanamagge sīvalitthero viyāti satthari kira tam maggaṃ paṭipanne devatā “amhākaṃ ayyassa sīvalittherassa sakkāraṃ karissāmā”ti cintetvā ekekayoane vihāraṃ kāretvā ekayojanato uddham gantum adatvā pātova utṭhāya dibbāni yāguādīni gahetvā “amhākaṃ ayyo sīvalitthero kham nisinno”ti vicaranti. Thero attano abhihaṭṭam buddhappamukhassa bhikkhusaṅghassa dāpesi. Evaṃ satthā saparivāro tiṃsayojanikaṃ kantāraṃ sīvalittherassa puññaphalaṃ anubhavamānova agamāsi. Tenevetam vuttam.

Aṭṭhakanāgarasutte ānandatthero viyāti aṭṭhakanāgarako kira gahapati therassa dhammadesanāya pasīditvā pañcasatagghanakaṃ vihāraṃ kāretvā adāsi. Tam sandhāyetaṃ vuttam.

Pilindavacchatthero viyāti therassa kira iddhānubhāvena pasannā manussā sappiādīni bahūni bhesajjāni abhihariṃsu. Pakatīyāpi ca āyasmā pilindavaccho lābhī hoti pañcannaṃ bhesajjānaṃ, laddham laddham parisāya vissajjeti. Tenetaṃ vuttam “gilānapaccayaṃ pilindavacchatthero viyā”ti.

Tiṇṇampi sannipātena nibbattānīti pītādīnaṃ tiṇṇampi visamānaṃ sannipātena jātāni. Atisītādibhāvena utūnaṃ pariṇāmoti āha “atisītaatiṇṇhaututo jātānī”ti. Purimaututo visadiso utu utupariṇāmo, tato jātāni utupariṇāmajāni, visabhāgututo jātānīti attho. Jaṅgaladesavāsīnañhi anūpadese vasantānaṃ visabhāgo va utu uppajjati, anūpadesevāsīnañca jaṅgaladeseti. Evaṃ malayasamuddatīrādivasenapi utuvisabhāgatā uppajjatiyeva. Tato jātāni utupariṇāmajāni nāma.

Attano pakaticariyānaṃ visamaṃ kāyassa pariharaṇavasena visamaparihārajāni. Tāni pana accāsanaatitṭhānādinā veditabbānīti āha “accāsanaatitṭhānādikā”ti. Ādi-saddena mahābhāravahaṇasudhākoṭṭanaadesakālacaraṇādīni saṅgaṇhāti. Parassa upakkamato nibbattāni opakkamikāni, ayaṃ coroti vā pārādārikoti vā gahetvā jaṇṇukakapparamuggarādīhi nipphanaupakkamaṃ paccayaṃ katvā uppannānīti attho. Tenāha “vadhābandhanādiupakkamena nibbattānī”ti. Kevalanti bāhiraṃ paccayaṃ anapekkhitvā kevalaṃ, tena vināti attho. Tenāha “pubbekatakammavipākavaseneva jātānī”ti.

Puttasuttavaṇṇanā niṭṭhitā.

8-10. Saṃyojanasuttādivaṇṇanā

88-90. Aṭṭhame sotāpanno catūhi vātehi indakhīlo viya parappavādehi akampiyo acalasaddhāya samannāgatattā sāsane laddhappatiṭṭho samaṇamacalo nāmāti āha “sāsane laddhappatiṭṭhattā”tiādi. Thaddhabhāvakarānaṃ kilesānaṃ sabbaso

samucchinnattāti cittassa thaddhabhāvakarānaṃ uddhambhāgiyakilesānaṃ sabbaso abhāvā samaṇasukhumālo nāma sukhumālabhāvappattito. Navamadasamāni suviññeyyāneva.

Samyojanasuttādivaṇṇanā niṭṭhitā.

Macalavaggavaṇṇanā niṭṭhitā.

5. Asuravaggo

1-2. Asurasuttādivaṇṇanā

91-92. Pañcamassa paṭhamadutiyāni uttānatthāneva.

Asurasuttādivaṇṇanā niṭṭhitā.

3. Dutiyasamādhisuttavaṇṇanā

93. Tatiye appaṭivānīti bhāvappadhāno niddesoti āha “anivattanatā”ti. “Appaṭivānīti”ti vattabbe “appaṭivānī”ti vuttaṃ. Tathā hi vīriyappavāhe vattamāne antarā eva paṭigamaṇaṃ nivattaṇaṃ paṭivāṇaṃ, taṃ assa atthīti paṭivānī, na paṭivānī appaṭivānī, tassa bhāvo appaṭivānīti, anivattanāti attho. Appaṭivānīti vā itthilīṅgavasenevāyaṃ niddeso. Antarāyeva paṭigamaṇaṃ nivattaṇaṃ paṭivānī, na paṭivānī appaṭivānī, anivattanāti attho.

Dutiyasamādhisuttavaṇṇanā niṭṭhitā.

4. Tatiyasamādhisuttavaṇṇanā

94. Catutthe saṅṭhapetabbanti sammadeva ṭhapetabbam. Yathā pana ṭhapitaṃ saṅṭhapitaṃ hoti, taṃ dassetuṃ “sannisādetabba”ntiādi vuttaṃ. Tattha sannisādetabbanti samādhippaṭipakkhe kilese sannisīdāpentena cittaṃ gocarajjhatte sannisīdāpetabbanti. Ekodi kātabbanti abyaggabhāvāpādanena ekaggaṃ kātabbam. Samādahitabbanti yathā ārammaṇe suṭṭhu appitaṃ hoti, evaṃ sammā sammadeva ādahitabbam, suṭṭhu āropetabbam samāhitaṃ kātabbanti attho.

Tatiyasamādhisuttavaṇṇanā niṭṭhitā.

5-6. Chavālātasuttādivaṇṇanā

95-96. Pañcame chavālātanti chavānaṃ daḍḍhaṭṭhāne alātaṃ. Tenevāha “susāne alāta”nti. Majjhaṭṭhāne gūthamakkhanti pamāṇena aṭṭhaṅgulamattaṃ dvīsu ṭhānesu ādittaṃ majjhe gūthamakkhitaṃ. Kaṭṭhatthanti kaṭṭhena kātabbakiccaṃ. Sesamettha uttānameva. Chaṭṭhaṃ uttānameva.

Chavālātasuttādivaṇṇanā niṭṭhitā.

7-10. Khippanisantisuttādivaṇṇanā

97-100. Sattame khippanisantīti khippapañño. Tenāha “khippanisāmano”tiādi. Anurūpadhammanti lokuttarādhigamassa anucchavikasabhāvaṃ. Kalyāṇā suṇḍarā parimaṇḍalapadabyañjanā vācā assāti kalyāṇavāco. Tenāha “suṇḍaravacano”ti. Kalyāṇaṃ madhuraṃ vākkaraṇaṃ udāhāraghoso assāti kalyāṇavākkaraṇo. Guṇaparipuṇṇabhāvena pūre puṇṇabhāve bhavāti porī, tāya poriyā. Tenāha

“guṇaparipuṇṇāyā”ti. Pure bhavattā poriyā nāgarikitthiyā sukhumālattanena sadisāti porī, tāya poriyā. “Sukhumālattanenā”ti iminā tassā vācāya mudusaṇṇhabhāvo vutto. Apalibuddhāyāti pittasemhādīhi na paliveṭṭhitāya. Adosāyāti sandiddhavalambitādidosaṇṇhitāya agaḷitapadabyañjanāyāti apatitapadabyañjanāya avirahitapadabyañjanāya. Ubhayametaṃ anelagalāyāti imasseva atthavacanaṃ. Anelagalāyāti hi anelāya ceva agalāya cāti attho. Atthaṃ viññāpetuṃ samatthāyāti ādimajjhapariyosānaṃ pākaṭaṃ katvā bhāsitatthassa viññāpanasatthāya. Aṭṭhamanavamadasamāni uttānatthāneva.

Khippanisantisuttādivaṇṇanā niṭṭhitā.

Asuravaggavaṇṇanā niṭṭhitā.

Dutiyapaṇṇāsakaṃ niṭṭhitaṃ.

ΠΑΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η παρούσα μετάφραση αποτελεί μέρος του PaliVerse Project, της πρώτης πλήρους και ενιαίας αγγλικής μετάφρασης του Κανόνα Πάλι, μαζί με τα Σχόλια (Aṭṭhakathā) και τα Υποσχόλια (Ṭīkā) και συνοδεύεται από διαδραστικά εργαλεία μελέτης. Το PaliVerse είναι ένα έργο σε εξέλιξη. Οι μεταφράσεις που δημιουργούνται με τεχνητή νοημοσύνη βελτιώνονται συνεχώς μέσω αναθεωρήσεων και σχολίων από ειδικούς. Το παρόν κείμενο αποτελεί την πιο πρόσφατη μετάφραση κατά την ημερομηνία λήψης.

Ημερομηνία δημιουργίας PDF: 14 Σεπτεμβρίου 2026

ΠΩΣ ΝΑ ΠΑΡΑΘΕΣΕΤΕ ΤΗΝ ΠΗΓΗ

PaliVerse (2026). Υποσχόλια. Ο Κανόνας των Ομιλιών - Υποσχόλια. 4. Η συλλογή των αριθμημένων ομιλιών - Υποσχόλια. 04. Υποσχόλια για το βιβλίο των τεσσάρων. 2. Η δεύτερη πεντηκοντάδα έχει ανακτηθεί από το paliverse.org

© 2026 The PaliVerse Project · Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος
Κέντρο Μελέτης και Πρακτικής Βουδισμού Τεραβάδα
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία εγγεγραμμένη στην Ελλάδα
Το παρόν PDF μπορεί να διανέμεται ελεύθερα για σκοπούς μελέτης και πρακτικής.

PaliVerse.org